

**การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
Academic Administration of Schools
in the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2**

สกล เที้ยวไพร¹ เปรมชัย สโรบล² สมบัติ เดชบำรุง³ และสมใจ เดชบำรุง⁴

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Sakon Thiaophrat¹ Premchai Sarobol² Sombat Dejbamrung³ and Somchai Dejbamrung⁴

Southeast Asia University

Corresponding Author E-mail : sakonthiaophrat@gmail.com

(Received: 21 December, 2025 ; Edit: 17 February, 2026 ; accepted: 13 January, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการจำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรจำนวน 216 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 108 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งประเภท ผู้ให้ข้อมูลรวม 216 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและครู เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบรายคู่แบบเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหาร, การบริหารงานวิชาการ, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Abstract

This research aimed to: (1) examine the academic administration of schools under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2; and (2) compare academic administration classified by status, gender, age, and work experience. The study employed a descriptive research design. The population consisted of 216 schools, from which 108 schools were selected using stratified random sampling. The total number of informants was 216, comprising school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire concerning academic administration. Data were analyzed using frequency, percentage,

mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Scheffé's post hoc test.

The research findings revealed that: 1) The overall academic administration in schools under Ratchaburi PESAO 2 was rated at a high level and 2) The comparison of academic administration, when classified by respondents' status, gender, age, and work experience, showed statistically significant differences at the .01 level.

Keywords: Administration, Academic Administration, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาไทยให้มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542; 2545; 2553; 2562) โดยเฉพาะมาตรา 6 ที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ ควบคู่กับการปลูกฝังจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญทั้งองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง อันเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

การบริหารงานวิชาการนับเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนสะท้อนผ่านผลการดำเนินงานด้านวิชาการโดยตรง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2556; อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2540) ความสำเร็จของงานวิชาการขึ้นอยู่กับบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทาง สนับสนุนทรัพยากร และสร้างความร่วมมือจากครู บุคลากร และผู้เรียนให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2554) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การประกันคุณภาพภายใน การบริการวิชาการแก่ชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อาทิ การพัฒนาหลักสูตรที่ยังไม่สอดคล้องกับบริบทชุมชนและความต้องการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำมากกว่าการพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนที่ยังไม่สามารถนำผลไปใช้ปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนการนิเทศที่ขาดความต่อเนื่อง และระบบประกันคุณภาพภายในที่ยังไม่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง (นันทวัน ป้านสาวท, 2559; สมาน กลมกุล, 2559; สันธิติ สมศรีธัญกิจ, 2564; วสันต์ ปรีดานันท์, 2555; รัชฎา วงศ์ศรีเกตุแก้ว, 2561) นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกยังมีข้อจำกัด ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกรอบแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของตน อย่างไรก็ตามในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ยังพบประเด็นท้าทายหลายด้าน ทั้งเรื่องการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้เข้มแข็ง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามกฎหมายการศึกษาและความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยมีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 216 โรงเรียน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 โรงเรียน โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie & Daryle W. Morgan, 1970) จากนั้นดำเนินการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสมและครอบคลุมบริบทของพื้นที่ศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ โดยแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 108 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 216 คน

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปทดลอง (Try-out) ใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach, 1990)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังพื้นที่วิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามพร้อมนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงแนบไปกับแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาที่ถูกเลือกโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและแจ้งกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ได้แบบสอบถามกลับคืนมา และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวม

ด้านที่	การบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.30
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.42	0.31
3	การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.36	0.35
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.35	0.34
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.40	0.33
6	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	4.34	0.39
7	การนิเทศการศึกษา	4.37	0.31
8	การแนะแนวการศึกษา	4.35	0.36
9	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.37	0.36
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.36	0.43
11	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.40	0.39
12	การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.34	0.38
รวม		4.36	0.24

จากตารางที่ 1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.31) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.33) ส่วนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.30) โดยทุกด้านยังคงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านเพศ

ด้านที่	รายการ	เพศหญิง		เพศชาย		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	0.26	4.4	0.31	-0.344	0.460
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.43	0.32	4.1	0.31	0.346	0.705
3	การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.40	0.31	4.33	0.36	1.205	0.656
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	0.35	4.5	0.34	0.208	0.820
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.35	0.38	4.42	0.30	-1.584	0.143
6	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	4.36	0.40	4.3	0.38	0.364	0.714
7	การนิเทศการศึกษา	4.40	0.30	4.5	0.31	0.930	0.722
8	การแนะแนวการศึกษา	4.33	0.33	4.6	0.37	-0.490	0.234
9	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.35	0.37	4.37	0.36	-0.556	0.955
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.31	0.46	4.38	0.41	-1.190	0.382
11	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.41	0.39	4.39	0.39	0.438	0.874
12	การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.32	0.39	4.35	0.38	-0.545	0.699
ภาพรวม		4.36	0.24	4.3	0.24	-0.179	0.877

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบตามเพศพบว่า ทั้งภาพรวมและทุกด้านของการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้ต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษามีแนวโน้มสอดคล้องกันระหว่างเพศ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านอายุ

การบริหารงานวิชา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.158	3	.053	.595	.619
	ภายในกลุ่ม	18.726	212	.088		
	รวม	18.884	215			
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.448	3	.149	1.516	.211
	ภายในกลุ่ม	20.871	212	.098		
	รวม	21.318	215			
การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล	ระหว่างกลุ่ม	.216	3	.072	.577	.631
	ภายในกลุ่ม	26.451	212	.125		
	รวม	26.666	215			
การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.767	3	.256	2.201	.089
	ภายในกลุ่ม	24.613	212	.116		
	รวม	25.380	215			
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.863	3	.288	2.670	.049
	ภายในกลุ่ม	22.852	212	.108		
	รวม	23.715	215			
การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.741	3	.247	1.677	.173
	ภายในกลุ่ม	31.240	212	.147		
	รวม	31.981	215			
การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.529	3	.176	1.902	.130
	ภายในกลุ่ม	19.666	212	.093		
	รวม	20.195	215			
การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.334	3	.445	3.563	.015
	ภายในกลุ่ม	26.465	212	.125		
	รวม	27.800	215			
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.029	3	.343	2.698	.047
	ภายในกลุ่ม	26.957	212	.127		
	รวม	27.986	215			
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.676	3	.559	3.136	.026
	ภายในกลุ่ม	37.767	212	.178		
	รวม	39.443	215			
การประสานความร่วมมือใน	ระหว่างกลุ่ม	1.992	3	.664	4.494	.004
	ภายในกลุ่ม	31.323	212	.148		

การบริหารงานวิชา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	รวม	33.315	215			
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.190	3	.397	2.742	.044
	ภายในกลุ่ม	30.673	212	.145		
	รวม	31.864	215			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.678	3	.226	4.027	.008
	ภายในกลุ่ม	11.904	212	.056		
	รวม	12.582	215			

จากตารางที่ 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านอายุ มีการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านระดับการศึกษา

ด้านที่	รายการ	ปริญญาดรี		ปริญญาโท		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.26	4.34	0.38	-0.158	<0.001
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.42	0.30	4.41	0.36	0.273	0.138
3	การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.34	0.35	4.38	0.37	-0.724	0.654
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.37	0.34	4.30	0.36	1.240	0.816
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.39	0.31	4.40	0.40	-0.195	0.017
6	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	4.33	0.36	4.38	0.45	-0.876	0.048
7	การนิเทศการศึกษา	4.38	0.29	4.33	0.34	1.259	0.226
8	การแนะแนวการศึกษา	4.34	0.33	4.38	0.42	-0.705	0.003
9	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.38	0.34	4.34	0.42	0.580	0.026
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.36	0.39	4.36	0.52	0.009	0.001
11	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.39	0.38	4.42	0.42	-0.428	0.169
12	การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.35	0.38	4.33	0.41	0.255	0.734
ภาพรวม		4.36	4.37	0.21	4.36	0.31	0.007

จากตารางที่ 4 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและครบทั้ง 12 ด้าน แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้ต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกมิติ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารงานวิชา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.422	3	.141	1.615	.187
	ภายในกลุ่ม	18.462	212	.087		
	รวม	18.884	215			
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.953	3	.318	3.308	.021
	ภายในกลุ่ม	20.365	212	.096		
	รวม	21.318	215			
การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล	ระหว่างกลุ่ม	.663	3	.221	1.803	.148
	ภายในกลุ่ม	26.003	212	.123		
	รวม	26.666	215			
การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.286	3	.429	3.772	.011
	ภายในกลุ่ม	24.094	212	.114		
	รวม	25.380	215			
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.747	3	.249	2.299	.078
	ภายในกลุ่ม	22.968	212	.108		
	รวม	23.715	215			
การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.614	3	.205	1.384	.249
	ภายในกลุ่ม	31.367	212	.148		
	รวม	31.981	215			
การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.619	3	.206	2.234	.085
	ภายในกลุ่ม	19.577	212	.092		
	รวม	20.195	215			
การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.053	3	.351	2.782	.042
	ภายในกลุ่ม	26.747	212	.126		
	รวม	27.800	215			
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.333	3	.778	6.427	.000
	ภายในกลุ่ม	25.653	212	.121		
	รวม	27.986	215			
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.820	3	.607	3.418	.018
	ภายในกลุ่ม	37.623	212	.177		
	รวม	39.443	215			
การประสานความร่วมมือใน	ระหว่างกลุ่ม	1.872	3	.624	4.207	.006
	ภายในกลุ่ม	31.443	212	.148		

การบริหารงานวิชา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	รวม	33.315	215			
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครัวองค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.847	3	.282	1.931	.126
	ภายในกลุ่ม	31.016	212	.146		
	รวม	31.864	215			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.966	3	.322	5.875	.001
	ภายในกลุ่ม	11.616	212	.055		
	รวม	12.582	215			

จากตารางที่ 5 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกิจด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและนวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาครูและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งล้วนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง การดำเนินงานดังกล่าวช่วยเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม ระดับการดำเนินงานที่อยู่ในเกณฑ์สูงอาจอธิบายได้จากการที่ผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการในฐานะหัวใจของการจัดการศึกษา มีการกำหนดแผนงานและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน ปานสวาท (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งพบว่าการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับรัชฎา วงศ์ศรีเกตุแก้ว (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ที่รายงานว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นแนวโน้มที่สอดคล้องกันในหลายพื้นที่ว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประเด็นดังกล่าวอาจสะท้อนว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อมุมมองและแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะประสบการณ์ทำงานซึ่งเอื้อต่อความชำนาญ

การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ครูหรือบุคลากรที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานยาวนานมักสั่งสมองค์ความรู้ และทักษะการบริหารจัดการ ส่งผลให้สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและรอบคอบมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันความแตกต่างด้านอายุอาจเชื่อมโยงกับระดับความพร้อมในการปรับตัวต่อแนวคิดหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ส่วนความแตกต่างด้านเพศอาจสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่หรือประสบการณ์ที่ได้รับมอบหมายในบริบทของแต่ละโรงเรียน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความแตกต่างในระดับความคิดเห็น แต่ขอบข่ายของงานวิชาการยังคงยึดตามกรอบเดียวกัน เพียงแต่ประสิทธิภาพและวิธีการดำเนินงานอาจแตกต่างกันไปตามทุนประสบการณ์ของบุคลากร ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ สมาน กลมกุล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ สันธิฐิต สมศรีธัญกิจ (2564) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และรายงานว่าผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมต่ำที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ดำเนินการพัฒนา ดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ควรกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าด้านดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น จึงควรเร่งยกระดับให้มีความเข้มแข็งและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของผู้บริหารและครูในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบูรณาการทักษะที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

1.3 ควรจัดทำหรือสนับสนุนคู่มือ แนวทาง และตัวอย่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการดำเนินงาน และช่วยให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพจริง

1.5 ควรพัฒนาระบบการประเมินการใช้หลักสูตรให้เป็นรูปธรรม มีการติดตาม ตรวจสอบ และสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง โดยนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อให้เห็นความแตกต่าง แนวปฏิบัติที่ดี และนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของชุมชน และทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา, 116(74 ก), 1-23.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษา, 119(123 ก), 16-21.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา, 127(45 ก), 1-3.
- _____. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา, 136(57 ก), 49-53.
- นันทวัน ปานสวาท. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2556). การบริหารงานวิชาการ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- รุจิร ภูสาระ, และ จันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. บัค พอยท์.
- รัชฎา วงศ์ศรีเกตุแก้ว. (2561). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วสันต์ ปรีดานันท์. (2555). ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สันติ สมนครธัญกิจ. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- สมาน กลมกุล. (2559). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). การบริหารวิชาการ. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อนุกิตติ สมิตสันต์. (2540). การบริหารวิชาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Best, J. W. (1970). *Research in education*. Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). HarperCollins.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.